

4. LECKE: ILLÉS PRÓFÉTA NEHÉZ HELYZETBEN

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskola óraszám: 2.

(Egyházi iskolákban a 2. órához javasolt téma: a Karmel-hegyi istenítélet, amelyhez szintén található óravázlat az alábbiakban.)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Rainer Albertz: Illés, Kálvin Kiadó, Budapest, 2007; Magyarázatos Biblia)

A próféta személye:

Illés próféta Aháb és Ahazjá királysága idején, a Kr. e. 9. század első felében profétált. Nevének jelentése: az én Istenem neve: Jahve. Egész életében azért harcolt Illés, hogy mindenki számára világossá váljon, hogy kicsoda Isten. Születési helye Tisbe, Jordánon túli terület, amely érintetlen volt a kánaáni befolyástól. Illésnek szokatlan megjelenése volt, ami alapján egyértelműen fel lehetett ismerni. Palástja a próféta tiszta szimbóluma volt. Ő volt az első vándorpróféta, aki alapvetően egyedül, intézményi, udvari kötöttségek nélkül profétált. Mivel Illés, és a hozzá hasonló vándorpróféták függetlenek voltak a hatalomtól, kicsit a társadalmon kívül is álltak, sokkal kevésbé volt szükségük arra, hogy a hatalom érdekeit figyelembe vegyék. Illés prófétáról inkább a történetei maradtak fent, nem pedig az általa elmondott próféciák szövege. Illés csodái elsősorban az Istenbe vetett hit bizonyítására szolgáltak.

A próféta küldetése:

Illés azt hirdeti, hogy Isten az egyedüli Ura népének. Aháb király a föníciai származású felesége miatt teret engedett a Baal kultusznak. Samáriában Baal-templomot építtetett. Illés hangsúlyozza, hogy Isten a természet Ura, nem pedig Baal. Mivel Aháb nyilvánosan támogatja a Baal-kultuszt, a próféta első üzenete szerint Isten az egész országtól megtagadja az esőt. A Baal-kultusz támogatása nem csak vallási szempontból okozott nehézséget, hanem egyúttal azt is jelentette, hogy kultuszi, idegen papok költöznek az országba. Illés komoly konfliktusba kerül az uralkodóval, de Isten megmutatta hatalmát Illés személyén keresztül.

Isten gondoskodása:

Ítéletes prófécia hangzik el Illés szájából. A legszárazabb időszakokban, amikor egyébként is ritkán esett az eső, a harmat jelentette az egyetlen csapadékforrást. A próféciának ez adja a súlyát. Illés is része az ítéletes helyzetnek. De Isten csodálatos módon gondoskodik a mindennapra elegendő ételről és italról.

Bálványok:

A pogány népek által kiábrázolt istenségek a bálványok. Ez formájában bálványképet vagy bálványszobrot jelentett. Ezek a szobrok lehetnek ember vagy állat alakúak, égitesteket is ábrázoltak. A szobrok anyaga: arany, ezüst, réz, vas, fa, kő volt. Elkészítés módja lehetett: faragás, öntés. Gyakran a fából faragott szobrokat arannyal vonták be. Baalt ábrázolták bikaként, de emberalakban is, harcias férfiként. Kánaánban ismerkedett meg Isten népe az

ott lakó népek bálványisteneivel. A Bírák és királyok korában komoly kísértést jelentett a láthatatlan Istennel szemben a kézzel fogható és látható kiábrázolt istenség. A bálvány név Baal nevéből ered. A Baal név azt jelenti: úr, tulajdonos. Az őslakosok meggyőződése szerint Baal Kánaán ura. Baalt tartották a természet urának.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(N. Kollár Katalin: Pszichológia pedagógusoknak, Osiris Kiadó, Budapest, 2004.; Kalevi Tamminen: Hogyan tanítsunk hittant? Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 1998.)”

A kiskamaszok számára (és később a serdülők számára is) fontos a bizalom. Ha valaki bízik bennük, azt tudják értékelni. Ugyanakkor ez a bizalom sem lehet feltételek és következmények nélküli. Ha valaki folyamatosan megszegi, akkor ezt jelezni kell a számára (akár következményekkel is), különben a bizalom értéktelenné válik.

A bálvány fogalmat a kiskamaszok (és általában a 21. századi fiatal) nem bibliai értelemben ismeri. Bálvány lehet egy sztár, vagy éppen valaki, akire ideálként tekintenek.

Ha a hittanórán elhangzik a bálvány szó, akkor azt érdemes alaposan átbeszélni, azért, hogy ne kettősség alakuljon ki a diákokban.

Mivel e korosztály számára fontos az, hogy van-e valóságtartalma az elhangzottaknak, ill. köthető-e valamilyen valódi eseményhez, ezért jó, ha a hittanórán is előkerül a térkép. A próféták korának eseményeit meg lehet keresni a térképen, ill. el lehet helyezni egy képzeletbeli vagy elkészített idővonalon. Természetesen ennek nem kell fő hangsúlyt kapnia az órán, de akár az előkészítés, akár az új anyag, akár az ismétlés része lehet az idővonalon való elhelyezése a tanult eseményeknek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerjék és segítséggel értelmezzék Illés próféta történetét, tudják röviden elmondani. ○ Ismerjék és segítséggel tudják értelmezni a bálvány fogalmát. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudják önállóan értelmezni és röviden elmondani Illés próféta történetét a tankönyvi szöveg alapján. ○ Tudják és önállóan fogalmazzák meg mit jelentett – a tankönyvi szöveg alapján-

<ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerjék és segítséggel értelmezzék a lecke Igéjét: 2Mózes 20,2–3 	<p>a bálványimádás, és milyen következményekkel járt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerjék és önállóan értelmezzék a lecke Igéjét: 2Mózes 20,2–3
---	--

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten gondoskodik mások által is a népéről.

Kognitív cél: Annak tudatosítása, hogy Illés próféta Istent követi, az ő útján jár és általa a nép is megéri Isten szavát.

Affektív cél: A természeti csapások idején az Istennel való szeretetteljes kapcsolat érzelmi jellemzőinek feltárása

Pragmatikus cél: Lehetőség teremtése, arra, hogy Illés próféta hitén és bizalmán elgondolkodjanak és példaként fogadják.

Óra fő része	Javaslatok	Tan eszköz, célhoz kapcsolódás
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p> <p>(két választási lehetőség)</p>	<p>1. Beszélgetés: Az éghajlatról és az éghajlat, időjárás által adott örömeiről és nehézségeiről. Hogyan függ össze az időjárás az élelmiszerek előállításával? Miért jelent gondot, ha nincsen elég csapadék?</p> <p>2. PPT bemutató PPT bemutató a hittanoktató által a következő témában: Mi jellemezte Palesztina éghajlatát a bibliai időkben? Kapcsolódó Beszélgetés: Milyen életmódot és gondolkodásmódot tehetett ez lehetővé? (kiszolgáltatottság a természet erőinek, a természeti erők istenítése)</p> <p>Kapcsolódó feladat – munkafüzet 2. feladat: „Mit gondolsz, hogyan hangzana egy, a szárazságról szóló újságcikk Illés próféta korában?”</p>	<p>Számítógép, projektor, képek, tankönyv</p> <p>Munkafüzet, tankönyv</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p> <p>Lépések</p>	<p>1. Szituációs játék</p> <ul style="list-style-type: none"> • Időjárás-jelentés és Illés imádságának megfogalmazása írásban vagy szóban. • A gyerekek képzeljék bele magukat a királyi tisztviselők és/vagy a próféta helyzetébe, az ő nézőpontjukból fogalmazzanak. • A legjobb időjárás jelentést olvassa fel valaki úgy, mintha egy televízió műsor része lenne. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • A csoport többi része a nézőket játssza el. • A gyerekek éljék bele magukat a szituációba: az időjárás jelentést nézve, hallgatva fejezzék ki érzelmeiket, aggodalmaikat, kommentálják, amit hallanak. • Ha rajzok is készültek (ld. munkafüzet 2. feladat), akkor akár faliújságot is készíthet a csoport vagy a „Samáriai hírmondó” újság aktuális számát. <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. és 4. feladat Kapcsolódó feladat: tankönyv feladattár 1. feladat</p> <p>Instrukció: A feladat megoldásának részeként mindenképpen szükséges a tankönyvben található történetleírás közös áttanulmányozása.</p> <p>2. Aranymondás <i>„Én, az Úr vagyok a te Istened. Ne legyen más istened rajtam kívül.” (2Móz 20,2–3)</i></p> <p>Kapcsolódó feladatok: Tankönyv, feladattár 2-3. feladat Munkafüzet 3. feladat</p> <p>Énekjavaslat: Református énekeskönyv: 81. zsoltár 9-11. versszak: „Hallgasd meg, népem...”</p>	Énekeskönyv
Házi feladat	Milyen helyzetekben fordulunk Istenhez segítségért? Írásban gyűjts össze példákat ehhez!	Fakultatív lehetőség Szorgalmi feladat

TOVÁBBI ÖTLETEK

Rövidfilmek Illés prófétáról

https://www.youtube.com/watch?v=nzRsXb_NcAY&t=16s

<https://www.youtube.com/watch?v=c5xDtVhq4Lg>

Letölthető képsorozatok:

<http://www.freebibleimages.org/photos/elijah-fed-by-ravens/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rg-elijah-ravens/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-elijah-ravens/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/elijah-brook/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 19-21. oldal

A képen látható:

- Tematikus kép: Illés próféta rejtkehelye egy szikla alatt, holló, amely kenyeret ad Illésnek.
Két illusztráció: kiszáradt vidék, terméketlen föld, kiszáradt fák, illetve virágzó, zöldellő vidék, termékeny föld, bővizű patakkal.
- Fénykép: a Karmel-hegy napjainkban.
- Illusztráció: Baal és Aséra bálványistenek.
- Fénykép: Illés próféta szobra a Karmel-hegyen.

A szöveg: Ismeretközlő szöveg, előkészíti a bibliai jellegű szöveg értelmezését. Illés próféta Isten szavát követi.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez:

1. Képolvasási javaslat:

- Figyeljétek meg a képet! Mit láttok rajta? Hol lehet ez a hely?
- Ki ül a szikla alatt?
- Miért? Miért van ott a holló?
- Mit ad Illésnek?
- Figyeljétek meg a két alsó képet! Mit mutat az első kép? Milyen tájat mutat a mellette lévő?
- Mi a különbség a két kép között? Miért?
- Mit üzennek a képek neked?

2. Szövegelemzés:

- Hol és mikor uralkodott Aháb király és Jezábel királynő?

- melyik felén élt Illés próféta?
- Illés prófétát? Miért?
- Illésnek? Mivel biztatta?
- kettészakadt ország északi és déli részét?
- király?
- és miért?
- király felesége Szidónból?
- ez a népet?
- Isten?
- feladattal?
-
- népnek?
- gondoskodott Isten Illésről? Hová rejtette el? Hogyan segítette?
- az eső Izraelben? Mi történt? Mi lett ennek a következménye?
- Hogyan tért vissza a nép Istenhez?

A kettészakadt ország

Mivel bízta meg Isten

Mit mondott Isten

Hogy nevezték a

Hol uralkodott Aháb

Kit vett el feleségül,

Mit hozott magával a

Hogyan befolyásolta

Mit határozott el

Kit bízott meg Isten a

Ki volt Illés?

Mit mondott Illés a

Hogyan

Hány évig nem esett

Hogyan tért vissza a

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Én, az Úr vagyok a te Istened. Ne legyen más istened rajtam kívül!”

- mondat? Honnan ismerős ez a
- népe Istentől? Mi hatott rájuk? Miért fordult el Izrael
- imádtak? Milyen más isteneket
- Isten Izrael népének figyelmét, hogy letértek az igaz útról? Hogyan hívta fel

EGYÉB ÖTLETEK

1. Imádságra nevelés

<p><u>Szavak elrejtett dobozban</u></p> <p>a) Előkészítés óra előtt A hittanoktató szavakat ír cetlikre, amelyeket gyufásdobozba (kindertojásba) rejt el: Szavak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otthon • tanterem • iskolaudvar • orvosi rendelő • bolt • barátoknál • rokonoknál • rendezvényen stb. <p>A gyufásdobozokat (kinder-tojásokat) még az óra előtt rejtjük el a teremben. Úgy számoljunk, hogy egy kiscsoportban 3 hittanos legyen.</p> <p>b) Imádkozás előkészítése (A kiscsoportokat szimpátia alapján alakítjuk.) Feladatutasítás: Csoportokat fogunk alakítani. A teremben elrejtettem... darab gyufásdobozt. Akik leghamarabb megtalálják, azok lesznek a kiscsoportok vezetői. Ők választhatnak maguknak csoporttársakat.</p> <p>c) Imádkozás előkészítése Feladatutasítás: A gyufásdobozban találtok egy helyszínt. Írásban nevezetek meg olyan nehéz élethelyzeteket, amelyek a helyszíneteken történhetnek meg. Így fogalmazzátok meg: Pl. Az iskolában, amikor dolgozatot kell írni, de nem készültem eleget. Írjátok le a kiosztott lapokra. Amikor elkészültetek, hozzátok ki a lapokat.</p> <p>d) Imádkozás Feladatutasítás: A lapjaitokon szereplő nehéz élethelyzetekhez fogunk most Istentől erőt kérni. Álljunk körbe. (Hittanoktató mondja az imádságot.)</p>	<p>műfaj megfogalmazás imádkozás csoport felosztása kapcsolódás hely fejlesztési terület hittanosok</p> <p>hittanoktató</p> <p>eszközök</p> <p>kérő hittanoktató hangosan a hittanoktató kiscsoport</p> <p>óra eleje</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyufásdobozokat keresnek • élethelyzeteket fogalmazzanak meg • követik az imádságot • előkészíti a gyufásdobozokat • megfogalmazza az imádságot a hittanosok által megnevezett nehéz helyzetek alapján • gyufásdobozok • szavak lapra írva • kártyák, amire írhatnak a kiscsoportok
---	---

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

1. feladat:

„Helyezd el az eseményeket a térképen és az időszalagon!”

Instrukció:

A tankönyv 110. oldalán színesben (és nagy változatban) is megtalálható a térkép, mely a feladathoz szükség szerint használható.

3. feladat:

„Írd a képek alá, mi jellemzi Baalt és mi Istent. Szerinted miért kedvelhették meg az izráéliek egyre jobban Baalt?”

Instrukció:

Elolvasható az értelmezés során az 1. és a 2. parancsolat is: 2Móz 20,1–6.

4. feladat:

„Mit gondolsz hogyan imádkozhatott Illés próféta a Kerít-pataknál?”

Instrukció:

Nemcsak írásban, de bármilyen játékos formában fel lehet ezt a feladatot dolgozni. Akár rajzolhatnak is gyerekek, vagy kérhetjük, hogy „állósoborban” mutassák meg hogyan képzeltek el Illés imádságát.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK

Református énekeskönyv: 81. zsolt. 9-11. verse: Hallgasd meg népem... (+ BS, HK)

Református énekeskönyv: 463. dics.1. 4. verse: Isten élő Lelke, jöjj...

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen a Ének: 134. Kérlek, téged, Istenemet

Dicsérjétek az Urat: 98. Igaz Pásztor (+BS)

Gyermekének javaslat: „Hogyha szél fúj, hogyha szél zeng” Interneten elérhető:

http://refpedi.hu/hatteranyagok/Hogyha_szel_fuj_-_enek.pdf